

Petr Kubát:
Mezi fatálními ženami, morózními smutky a krásnými knihami.
Jarmil Krecar (z Růžokvětu) a svět české dekadence
(posudek)

Petr Kubát rigorózní prací navázal na svou dosavadní odbornou práci, její témata rozvinul a prohloubil. Předkládanou práci rozčlenil do pěti kapitol (včetně závěru). První z nich nazval *Jarmil Krecar (z Růžokvětu) a česká dekadence jako badatelské téma*, v druhé načrtl *Východiska české dekadence a první ročníky Moderní revue*. V následující kapitole přiblížil *Dandysmus jako kulturně-sociální fenomén přelomu 19. a 20. století*. Nejrozsáhlejší kapitolu pak tvoří *Životní příběh a dílo Jarmila Krecara (1884-1959)*, ta je ještě vnitřně rozčleněna do dvanácti podkapitol (některé z nich jsou ještě dále členěny). Práci uzavírá *Soupis pramenů a literatury* a *Seznam příloh* (těch je 39).

Práce Petra Kubáta je opřena o důkladnou znalost pramenů a literatury (jejich soupis tvoří cca 20 stran). Pevnou oporou byl archivní výzkum (mj. 81 kartonů uložených v LAPNP ve Starých Hradech), autor ale těžil i z čerstvě vydané literatury (dokonce i z doby českého předsednictví EU). K určitým otázkám či problémům využil i rozhovory s pamětníky, resp. lidmi Krecarovi blízkými.

Osud Jaromíra (Jarmila) Krecara autor přibližuje vlastně až od padesáté stránky textu. Krecar pocházel z rodiny středoškolského profesora ve Slaném; jeho otec Antonín byl veřejně (v městském zastupitelstvu) i literárně činným (první překladatel Rousseauova Emila, autor mnoha prací regionálního charakteru). Díky tomu, že si otec vedl podrobné deníky (nad jejichž obsahem na některých místech zůstává i dnes rozum stát), známe i podrobnosti o vztahu rodičů i o výchovných zásadách, které autoritativní otec prosazoval. Můžeme zde dokonce hledat i kořeny Krecarových budoucích životních postojů ... i traumat. Krecar se už od mládí vyhraňoval proti otcově autoritě i proti dobovým zásadám (pěstoval např. dlouhé vlasy, jichž se po celý život nevzdal), a to popuzovalo, ale porušoval i další, a to závažnější konvence – rozprodával např. bez dovolení otcovy knihy – aby si mohl koupit ty, které mu více konvenovaly.

Od vyššího gymnázia Krecar sám umělecky tvořil, a tak nechává v drobnokresbě nahlédnout do vlastního nitra a nabízí současně možnost zjistit, kým/čím byl v počátcích své tvorby ovlivněn, a to včetně impulsů výtvarného umění. (K němu měl blízko, stával dokonce jako model Vratislavu Nechlebovi.)

Petr Kubát se při svém výkladu nesoustředil jen na osudy svého „hrdiny“ Krecara, ale představil i ty nejvýznamnější osobnosti, které formovaly jeho umělecké počátky a které i jej v mnoha směrech převyšovaly (např. Artur Breisky, Otakar Pertold či Karel Hugo Hilar). Přiblížil také instituce (periodika i spolky), stejně jako další literární platformy, které byly pro jeho umělecký život důležité či směrodatné.

Jarmil Krecar se svou básnickou tvorbou nijak výrazně neprosadil, byl v podstatě epigon, větší úspěch měl se svými dramatickými díly (*U zelené žáby*, *Ilseino srdce*). Krecar se prosadil teprve později a v jiné sféře oboru; a to v časopise *Moderní život* a v návazné *Knihovně Moderního života*. Pro ně překládal (z francouzštiny a angličtiny) a především překlady mistrně uváděl. Tyto jeho studie byly dokonce vydávány i samostatně. Vydal také např. sbírku překladů libertinské poezie, do níž zakomponoval i vlastní díla (vydával je ovšem za překlad). Tato sbírka byla z velké míry konfiskována a v úplnosti spatřila světlo světa až v roce 1929 díky S. K. Neumannovi. Teprve v době dávno za jejím vrcholem se stal spolupracovníkem *Moderní revue*.

Krecar stejně jako mnoho dalších jeho umělecky činných kolegů našel uplatnění jako středoškolský profesor. Tuto životní roli si ovšem zkomplikoval svými milostnými avantýrami. (Ty autor práce také neopomněl někdy i zevrubně pojednat.) Byl tak přeložen z Prahy do Litomyšle. Zdejší pobyt se mu stal v jistém smyslu osudovým. Okouzliv tu patnáctiletou studentku, dceru zdejšího purkmistra a lékárníka natolik, že tento vztah vyústil v manželství (nešťastné a nenaplněné). Litomyšlský pobyt Krecara měl ale i umělecké dozvuky - ovlivnil totiž pozdějšího bibliofila a přítele Josefa Váchala Josefa Portmanna.

Právě „předmanželského“ zastavení Jarmila Krecara Petr Kubát využil k tomu, aby ukázal, jaká propast zela mezi uměleckými ideály „dandyho“ a jeho skutečnou hamižností až arogancí při tahanicích o dívčino věno. Autor doplnil tyto pasáže z Krecarova života detaily z předmanželské

korespondence stejně jako zmínkami o následném Krecarově morálně neospravedlnitelném, až zvrhlém jednání v době manželství.

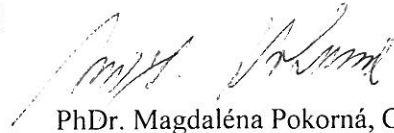
Díky svému zdravotnímu stavu Krecar nemusel narukovat na fronty první světové války, ve školství ovšem také dlouho nezůstal, a tak během následujících let (od 1922) působil jako knihovník v Národním muzeu. Spolupracoval tehdy také s prestižními nakladateli zaměřujícími se na výlučné umělecké podniky (např. podnik L. Bradáče). Krecar právě tehdy dokončil práce (Umění a řemeslo v knize, 1927), které mu zajistily místo v dějinách českého knihovnictví; pronikl tedy na pomyslný Parnas tímto způsobem, když se na něj nedostal svou vlastní uměleckou tvorbou.

Dvě meziválečná desetiletí znamenala pro Krecara důležitou životní etapu z profesionálního hlediska; současně to byla dvě desetiletí, v nichž prožil mnoho milostných dobrodružství bez ohledu na to, že k sobě kdysi připoutal jako manželku mladičkou Klementinu. Petr Kubát ve své rigorózní práci podrobně rozebral také některé tehdejší kauzy literárního života, v nichž hrál Krecar významnou či dokonce rozhodující roli (př. aféru Otakara Theera) od roku 1928. Krecar psal pro krajně pravicový Polední list a jeho redakci zůstal věrný i koncem 30. let. Díky ní byl také nějakou dobu ve vazbě gestapa a posléze přišel ještě za války o místo v muzeu. Právě Krecarovo působení v Poledním listě by si zasloužilo (i proto, že se stalo předmětem poválečných soudních jednání) zevrubnější rozbor (pokud jsou k němu ovšem zachované materiály, třeba právě úřední povahy). Koncem života se pak Krecar věnoval literatuře (sběratelsky i autorsky), která se nedá jinak nazvat než jako pornografickou.

Práce Petra Kubáta se věnuje člověku, který asi těžko může vzbuzovat valné sympatie, přiblížil ovšem zatím důkladně nezpracovanou problematiku – okraj literárního života (ať již ve významu exkluzivity či jejího protipólu). Přiblížila mi lidé přelomu století se všemi tehdejšími spory i animozitami mezi jeho hlavními aktéry (např. F. X. Šalda x F. X. Procházka a Jiřím Karáskem ze Lvovic), i když tyto zápasy mladý Krecar nijak neovlivňoval, spíše formovaly jeho životní postoje. A tak i v tomto směru můžeme Kubátovo dílo chápat jako svého druhu recepci uměleckých výbojů špiček „české moderny“. Práce upozornila na zajímavé prameny osobní povahy, které mohou posloužit nejen historikovi, ale i budoucím psychologickým výzkumům; v tomto směru Kubát nabízí i průhled do soukromého života, totiž do určitého typu manželství doby první republiky. Škoda, že nebylo možné poznat podrobněji postoje a názory jeho manželky, event. jeho dalších partnerek z této doby. Krecar zasahoval svými zájmy jak do literárního, tak do výtvarného umění, i proto je Kubátova práce ukotvena minimálně v těchto dvou oborech, ale zasahuje do obecnějších kulturně historických souvislostí. Snad mohla být v tomto směru podrobněji pojednána právě Krecarova aktivita v bibliofilské sféře a snad i pojednána praxe i strategie těch umělecky náročných nakladatelství, s nimiž Krecar za první republiky spolupracoval. Toto téma se ovšem nabízí jako samostatné; Kubátova práce tak může být v tomto směru impulsem k budoucímu systematictějšímu výzkumu.

Kubátova žurnalistická zkušenost je patrná z lehkosti stylu; sem tam se v jeho práci, stejně jako v jiných, objevily drobné chyby či zůstaly překlepy, jednotlivě je není třeba rozepisovat, upozorňuji alespoň na důsledně špatně psané jméno Josefa Volfa (jako Wolfa).

Práce splňuje požadovaná kritéria a doporučuji ji k obhajobě

PhDr. Magdaléna Pokorná, CSc.

V Praze 2. prosince 2009